

отримано відповідну сертифікацію від Державіаслужби України, створено зони прикордонного та митного контролю. Сучасне аеронавігаційне та електронне обладнання було закуплено в Словаччині, отримано код ІКАО: UKHV. З кінця 90-х років з міжнародного аеропорту «Харків-Сокольники» здійснюються чартерні рейси приватних авіакомпаній до Німеччини, Грузії, країн Близького Сходу. Також летовище використовується авіазагоном Державного управління справами Адміністрації Президента України.

Підбиваючи підсумок необхідно відмітити, що аеропорт «Харків-Північний» має статус аеропорту сумісного використання та продовжує традицію співпраці з Харківським державним авіаційним виробничим підприємством (основний експлуатант), Державною авіаційною службою України. Аеропорт може приймати середньо-магістральні літаки та вертольоти всіх типів. З квітня 2014 року аеропорт активно використовується Повітряними Силами ЗС України. Завдяки зручному розташуванню аеропорту, практично у центрі міста (вулиця Сумська, 134) неподалік від військового шпиталю гарнізону, у Харкові було врятовано життя тисяч поранених військовослужбовців, яких доставляли із району проведення АТО повітряним транспортом.

Література

1. Харківський аеропорт, історія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hrk.aero/uk/istoriya-aeroportu/>.
2. Антипов В. Небо над Харьковом. Май 1942. / В. Антипов, Д. Карленко. – Х.: Деметра, 2006. – 68 с.
3. Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 1995 р. № 198 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/198-95-п>.

УДК 347.8:061(100)(043.2)

Ярошенко Т. С., Яценко А. В., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В. Б., к.і.н., доцент

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Питання авіації посідає надзвичайно важливе місце на світовій арені, оскільки авіаційний транспорт є одним із найбільш уразливих

видів транспорту і може становити значну загрозу для населення. Тому, важливу роль у регулюванні міжнародної цивільної авіації, створенні та розвитку норм міжнародно повітряного права відіграють міжнародні авіаційні організації.

Авіація є чітко регульованою людиною сферою діяльності. Це вкрай необхідно для забезпечення її безпеки та ефективності діяльності. Міжнародний характер цивільної авіації обумовлює необхідність стандартизації нормативних положень на світовому рівні в формі Міжнародних договорів та міжнародних стандартів. Глибоке знання міжнародних інструментів та стандартів і їх постійне коригування та оновлення є невід'ємною частиною управління цивільною авіацією. Тому є велика потреба у юристах, які б були фахівцями у цій сфері і могли швидко реагувати на постійні зміни відповідно до потреб суспільства.

Провідна роль у правотворчій та правозастосовній діяльності у сфері цивільної авіації належить Міжнародній організації цивільної авіації (ІКАО), яка створена на основі Чиказької конвенції в 1947 р. і є спеціалізованою установою ООН, що займається організацією і координацією міжнародного співробітництва держав у всіх аспектах діяльності цивільної авіації. Учасниками ІКАО є близько 190 держав, у тому числі й Україна.

Мета організації: розроблення принципів і техніки міжнародного повітряного сполучення; заохочення розвитку і планування міжнародних повітряних перевезень; забезпечення безпечного і планомірного зростання міжнародної цивільної авіації; задоволення потреб населення у безпечних, регулярних, ефективних і економічних повітряних перевезеннях; дотримання прав членів ІКАО та надання кожному з них можливості мати власні міжнародні авіатранспортні підприємства; недискримінація держав - членів ІКАО; сприяння безпеці польотів на міжнародних авіалініях; заохочення будівництва й експлуатації цивільних літаків; створення авіаліній, аеропортів і аеронавігаційного обладнання; запобігання зайвим витратам як наслідку надмірної конкуренції [1, с. 241].

Також важливу роль у питанні регулювання питання авіації відіграє Європейська конференція цивільної авіації (ЕКАК), створена в 1954 році. Метою її роботи є вивчення проблем європейського повітряного транспорту, розробка рекомендацій щодо координації та подальшого розвитку його роботи, а також підвищення ефективності його використання та співпраця з ІКАО. Важливим напрямком роботи ЕКАК є стандартизація вимог до нового авіаційного обладнання, систем навігації та зв'язку.

Розглядаючи міжнародні організації, діяльність яких регулюється нормами повітряного права, неможливо оминати і Європейську організацію із забезпечення безпеки аеронавігації (Євроконтроль), яка була заснована в 1960 р. на підставі Конвенції про співпрацю в області аеронавігації. Головна мета Євроконтролю - забезпечення безпеки польотів цивільних і військових повітряних суден.

Цілі: визначення загальної політики щодо структури повітряного простору, засобів аеронавігації, аеронавігаційних зборів, розробка уніфікованих правил польотів і діяльності наземних аеронавігаційних служб, у виробленні рекомендацій щодо коригування регіональних аеронавігаційних планів, прийнятих ІКАО координація та узгодження національних програм забезпечення ОВС [2, с. 328].

У 1969 році за зразком ЕКАК було створено Африканську комісію цивільної авіації. До її цілей входить: сприяння виробленню загальної політики держав-членів у сфері цивільної авіації, сприяння ефективнішому використанню і вдосконаленню африканського повітряного транспорту, сприяння в застосуванні авіаційних регламентів ІКАО, сприяння застосуванню тарифів, які стимулюють розвиток повітряних перевезень в Африці [3, с. 152].

Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА) – це міжнародна неурядова організація, заснована в 1945 р., членами якої є провідні авіаційні підприємства всіх регіонів світу. Була заснована з метою сприяння розвитку безпечного, регулярного й економічного повітряного транспорту в міжнародному масштабі, підвищення його комерційної ефективності та результативності діяльності й вивчення пов'язаних із цим проблем, а також практичного розвитку співпраці між авіапідприємствами — організаторами міжнародних повітряних перевезень [4, с. 227]. ІАТА розробляє рекомендації по рівню, побудові і правилам застосування тарифів, єдині загальні умови перевезень, в тому числі стандарти обслуговування пасажирів, веде роботу з узагальнення та поширення економічного і технічного досвіду експлуатації авіаліній, включаючи стандартизацію та уніфікацію перевізної документації та комерційних угод, узгодження розкладів і т.п.

Варто згадати також інші організації, котрі регулюються нормами повітряного права, а саме: Агентство з забезпечення безпеки аеронавігації у Африці та на Мадагаскарі – АСЕКНА; Центральноамериканська організація з обслуговування аеронавігації – КОКЕСНА; Латиноамериканська комісія цивільної авіації – ЛАКЦА; Рада цивільної авіації арабських держав – РЦААД;

Міжнародна асоціація федерацій лінійних пілотів – ІФАЛПА; Міжнародна асоціація цивільних аеропортів – ІКАА; Інститут повітряного транспорту – ІТА; Міжнародна асоціація аеронавігації – ФАІ.

Таким чином, можна зробити висновок, що усі вищезгадані міжнародні організації відіграють важливу роль у вирішенні багатьох проблем у галузі повітряного права, як наприклад, забезпечення безпеки польотів, створення аеропортів, аеронавігаційних засобів, регулювання польотів. Тому, різноманітна й активна міжнародна діяльність міжнародних організацій, їх чисельний ріст обумовили появу міжнародного повітряного права, що наразі на міжнародно-правовому рівні регулює їх діяльність.

Література

1. Тимченко Л. Д. Міжнародне право: підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. – К.: Знання, 2012. – 631 с.
2. Міжнародне право: підручник для академічного бакалаврату в 2 т. / [О. М. Вилегжанін та ін.]; за ред. О. М. Вилегжаніна. – [3-є вид., перероб. і доп.]. – М.: Юрайт, 2015. – 602 с.
3. Репецький В. М. Міжнародне публічне право: підручник / В. М. Репецький. – К.: Знання, 2011. – 437 с.
4. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк. – К., 2008. – 661 с.
5. Мильде М. Международное воздушное право и ИКАО / под ред. О. Аксаментова. – СПб.: Институт AERONHELP, 2017. – 451 с.